

A gyógyszerészképzés előzményei és indulásának története a Pécsi Tudományegyetemen¹

Szabó László Gy., Botz Lajos

2000. január 1-én kiadott engedély alapján ugyanez év szeptemberében vette kezdetét hivatalosan a pécsi gyógyszerészképzés. A Dunántúlon létrejött új szak *Szolcsányi János* akadémikus nevéhez fűződik, csatlakozva a Pécsi Orvostudományi Egyetem Általános Orvostudományi Karán már meglévő orvosi és fogorvosi oktatáshoz. Gyógyszerésztörténeti csoportunk birtokában van azoknak a hivatalos iratoknak, amelyek az idő múlásával egyre érdekesebbé és tanulságosabbá válnak. Mint a szakalapítás részesei, sok személyes élményt is őrzünk. A pécsi képzés indulása után 18 évvel indokolt, hogy hiteles adatokkal, emlékekkel örökítsük meg a szakalapítás történéseit. Visszatekintésünk az önálló karrá válás szervezésének előkészítéség, illetve indításáig terjed, így nem érinti a közelmúltban történt eseményeket és a Gyógyszerésztudományi Kar jelenkori szervezeti felépítését és oktatási-kutatási vonatkozásait.

A pécsi képzés létesítéséhez kapcsolódó események bemutatásával a szakalapítás és a képzés elindításának eseménytörténeti hűségű igénye mellett még azt is fontos célunknak tekintettük, hogy bemutassuk: hogyan sikerült egy több karú, forráshiányos vidéki egyetemen, a másik három társképzőhely mellett gyakorlatilag teljesen önerőből elindítani és felépíteni egy új képzőhelyet. A szakindítás sok nehézsége és „ellen-szele” ellenére is sikeres kezdeti évek után, egy nagy egyetemi rendszeren belül a karrá váláshoz vezető lépések, a karalapítás eseményei már egy külön történeti beszámoló tárgyát képezik, egy újabb cikk témáját adják. Ez arra is választ adhat, hogyan lehetett, milyen szakmai és gazdasági megalapozottsággal és indokokkal, milyen személyi és tárgyi fejlesztések révén a tudományterületek széles spektrumát lefedő, nagy egyetemen egy újabb, tizedik kart létrehozni, megalapítani, majd „talpra állítani”.

Az úttörő munkában közel száz szakember vett részt. Áttekintésünkkel fejezzük ki irántuk érzett tiszteletünket!

Hagyományok és előzmények

Már az 1980-as évek végén, az önálló Pécsi Orvostudományi Egyetemen igényné formálódott, hogy elő-

nyös lenne az Egyetemi Gyógyszertár Gyógyszerészeti Intézetébe való kibővítése, hiszen a gyógyszerellátás kérdéseit az orvostanhallgatóknak is ismerniük kell. *Dávid M. Ferenc* (1925-2009), az akkori vezető főgyógyszerész nagy tekintélyű szakember volt (ahogy mondták: „sok professzora van az orvoskarnak, de főgyógyszerésze csak egy...”), aki kiváló szervezőképességgel biztosította, hogy a gyógyszertár a klinikákat a leggyorsabban és legszakosabban lássa el gyógyszerekkel. Az akkori rektor, *Bauer Miklós* (1985-től 1991-ig és 1995-től 1997-ig 8 éven át volt a Pécsi Orvostudományi Egyetem rektora) hathatós támogatásával modern intézeti gyógyszertárat, ezen belül még infúziós laboratóriumot is sikerült kialakítani. Ezzel kezdetét vette az infúziós oldatok biztonságos klinikai sorozatgyártása. A feladat cseppet sem volt könnyű, mivel olyan desztillált vízre volt szükség, aminek előállítása a rossz minőségű pécsi vízből, külön problémák sorát vetette fel. *Dávid M. Ferenc*, a POTE főgyógyszerésze utódának kiválasztásáról is gondoskodott. Így került az egyetemi gyógyszertár élére *Botz Lajos* szakfelügyelő szakgyógyszerész, gyógyszerész-doktor, aki akkor tért vissza a zürichi egyetemről (*I. fénykép*).

Meg kell jegyezni, hogy az előd-gyógyszertár, az Erzsébet Tudományegyetem Gyógyszertárának egykori vezetője, a magas kort megért *Bari Zsigmond* (1900-1994) egyetemi magántanárként képviselte a gyógyszerészetet az akkori egyetemen. Az általa alapított tudományos műhely tette lehetővé, hogy az egyetemi szak alapításának bázisa az Egyetemi Gyógyszertár lehetett. Már ez a néhány tény is igazolja, hogy Pécsen a szakalapítás valójában nem újszerű

Prof. Szabó László Gyula 1942. március 28-án Pécsen született. 1965-ben kapott gyógyszerési oklevelet a Budapesti Orvostudományi Egyetem (BOTE) Gyógyszerésztudományi Karán. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Gyógyszerészeti Intézetének emeritus professzora. Kutatási területei:

agrobotanika, farmakobotanika, fi alkalmazott növényélettan (csírázásélettan), fi allelopátia. A Szent István Tudományos Akadémia r. tagja, az MTA doktora; Augustin Béla, Jánossy Andor, Kitaibel Pál, Huzella Tivadar, Szbellédy László emlékérmekkel tüntették ki.

¹ A szerzők a PTE GYTK „Lárencz László” Gyógyszerésztörténeti Csoport tagjai

1. fénykép: Dávid M. Ferenc az Egyetemi Gyógyszertár vezető főgyógyszerésze a szerzők társaságában

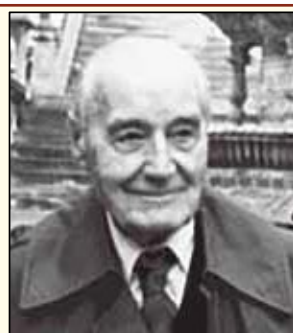
ötlet volt, hanem átgondolt, valós gyógyszerészeti előzményekre és eredményekre támaszkodott.

A szorosan vett gyógyszerészetén kívül más, fontos tényezők is szerepet játszottak abban, hogy egyetemi szintű képzés alakulhasson ki. Közülük kiemelésre érdemesek Pécs történelmi patikái, mint amilyen a közelmúltban újra múzeummá nyilvánított „Szerecsen Patika” (a Janus Pannonius Múzeum kiállító helye), továbbá az „Arany Sas Patika”, ami jelenleg is a belváros szívében, a Széchenyi téren található (külső falán *Baranyai Aurél*, neves pécsi gyógyszerésztörténész emléktáblájával). Ennek leghíresebb gyógyszerésze és tulajdonosa volt *Nendtvich Tamás* (1782-1858), akinek első útja a Mecsekre vezetett, amikor Pécsre került a szepességi Késmárkról. Tátrát járó turistaként különösen jól ismerte a növényeket, így hamarosan több olyan növényfaj előfordulásáról számolt be a magyar botanikai szaklapokban, amelyek a Mecsekre jellemzők és ma már védett fajok (pl. mecseki zergevirág, bakszarvú lepkeszeg, illatos hunyor, majomkosbor). *Horvát Adolf Olivér*, a Mecsek nagy botanikusa *Nendtvich Tamás*t tartotta a Mecsek első kiemelkedő botanikus kutatójának, aki Pécssett a gyümölcsfa-telepítés fellendítésével is úttörő eredményt ért el.

Az Erzsébet Tudományegyetemen a hazai szerves kémiai kutatás egyik legjelentősebb iskolája alakult ki *Zechmeister László* professzor vezetésével, aki csatlakozott a világ legnagyobb karotinoid kémiai kutatóhelyeihez és megalapozta a pécsi karotinoid kémiai iskolát. 1924-ben a Kémiai Intézetbe meghívta munkatársául *Cholnoky László* (1899-1967) gyógyszerészt, aki *Winkler Lajos*nál doktorált a Pázmány Péter Tudományegyetem Analitikai Kémiai Intézetében. A gyümölcsöző együttműködés nyomán később, amikor *Zechmeister* akadémikus 1940-ben végleg Pasadenában maradt, *Cholnoky* vette át az intézet vezetését, megalapozva a későbbi orvosi kémiai intézetet és az oszlopkromatográfia hazai alkalmazását. Mint rektor is sokat tett az orvostudományi egyetemért. Később ebben az intézetben kezdte el kutatói pályáját a mai gyógyszerészeti professzori kar több tagja (*Molnár Pé-*

**Nendtvich Tamás
(1782-1858)**

**Bari Zsigmond
(1900-1994)**

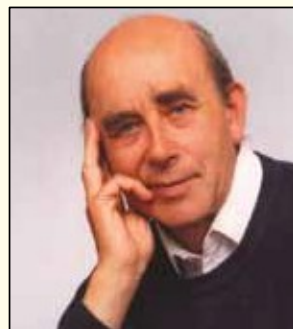
**Cholnoky László
(1899-1967)**

**Baranyai Aurél
(1903-1983)**

**Dávid M. Ferenc
(1925-2009)**

**Brantner Antal
(1929-2006)**

**2. fénykép:
Nagy elődök, akiknek
a munkássága nélkül
aligha jöhetett volna
létre Pécssett az önálló
gyógyszerésztudományi kar**

**Lázencz László
(1940-2014)**

ter, Deli József, Perjési Pál). A modern szerves kémiai kutatáson kívül jelentős hatást gyakorolt a mai kar gyógyszerészeti kémiai szemléletére a budapesti egyetem neves gyógyszerészeti kémia oktatója, a múzeumalapító *Brantner Antal* (1929-2006), aki igazi baranyaiként kezdettől fogva nagy örömmel támogatta a pécsi gyógyszerészképzés tervét. Az általa Szentlőrincen létesített Brantner-Koncz Műemlékház ma is igen érté-

kes gyógyszerész- és helytörténeti értékeket tár elénk, mint gyógyszerészeti múzeum, könyvtár és kutatóhely. Ugyancsak a gyógyszerészeti hivatás elmélyítését kívánja szolgálni a Gyógyszerészeti Intézetben megalakult „Lárencz László Gyógyszerésztörténeti Csoport”, melynek tevékenységi köre az egész karra kiterjed (vezetője Mayer Klára c. e. docens). A névadó Lárencz László (1940-2014) elévülhetetlen érdemeket szerzett Pécs és Dél-Dunántúl gyógyszerészeti emlékeinek összegyűjtése terén.

A neves pécsi gyógyszerész elődökről arcképek közlésével állítunk emléket (2. *fénykép*). A szakalapítás munkásságuk nélkül aligha valósulhatott volna meg!

A gyógyszerész szak megalapítását Szolcsányi János Széchenyi-díjas akadémikus, a Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet vezetője kezdeményezte, aki a fenti előzményeket ismerve, arra az álláspontra jutott, hogy a hagyományok és szakoktatói adottságok lehetővé teszik, hogy az egyetem megpályázza a gyógyszerészképzést. Kétségtelen, hogy az új szak indítását az is nagyban segítette, hogy az akkori Pécsi Orvostudományi Egyetem vezetése felismerte, hogy a kar képzési portfólióját a többi hazai képzőhelyhez hasonlóan, az általános orvos- és fogorvosképzés mellett ki kell egészíteni gyógyszerészképzéssel is. Így az egyetemen magas szakmai szinten képviselt orvostudományi területek Pécssett is kiegészültek a gyógyszerészeti tudományterületekkel. A képzés előkészítése azonban sok gonddal és munkával járó előkészítést igényelt. Erre a munkára a Pécsi Orvostudományi Egyetem rektora Botz Lajos főgyógyszerészt kérte fel.

Az adottságok és a feltételek tehát minden reménytel megadtak arra, hogy a pályázatot az illetékes hatóság kedvezőnek ítélje.

Az indulás éveinek krónikája

A következő, időrendi sorrendbe szedett legfontosabb lépések részleteit levéltári dokumentumok őrzik a Gyógyszerészeti Intézet és az Egyetemi Gyógyszertár 'Lárencz László' Gyógyszerésztörténeti Csoport gyűjteményében.

1996. június 17.

A Pécsi Orvostudományi Egyetem (POTE) Tanácsának felterjesztett dokumentum: Szolcsányi János professzor megbízásából Botz Lajos írásbeli tájékoztatást ad Sümegei Balázs dékánnak a kémiai tudomány tanszéki háttéréről, amit a tanszékek (intézetek) által beküldött anyagok áttanulmányozása révén állított össze a gyógyszerészképzés „előkészítésére” életre hívott ad hoc munkacsoport. Eszerint a POTE keretében csak a biokémia adott, létrehozandó: általános kémia, szervetlen kémia, analitikai kémia, fizikai-kémia, szerves kémia. Az előkészítésbe javasolt személyek a POTE

részeről Hideg Kálmán, Belágyi József, Kilár Ferenc, Tóth Gyula, Omacht Róbert, Perjési Pál (gyógyszerész!), Molnár Péter, Sümegei Balázs; a Pécsen működő Pannonpharma Kft. részéről Szepesi Gábor (professzor, gyógyszerész!); a Janus Pannonius Tudományegyetem (JPTE) Növénytan Tanszékéről Szabó László Gy. (gyógyszerész!)

1997. május-június

A Pécsi Orvostudományi Egyetem Tanácsának felterjesztett dokumentum tartalma: milyen tantárgyi, személyi alapja van a képzésnek, azaz mire lehet építeni, illetve mi pótlendő az indításhoz (megadva, hogy a hallgatók várható létszáma évfolyamonként: 50). Eszerint a két egyetemről: kémiai tudományok – POTE, JPTE; orvostudományok – POTE; növénytan és farmakognózia – JPTE TTK Növénytan Tanszék; biomatematika – POTE Központi Laboratórium; társadalomtudományok közül jogi és közgazdasági ismeretek – JPTE Jogtudományi Kar és Közgazdaságtudományi Kar; filozófia – POTE; latin, idegen nyelvek, testnevelés – POTE; gyógyszerészeti tudományok (gyógyszertechológia, gyógyszerügyi szervezés, gyógyszerészeti kémia) létrehozandók!

1997. október 13.

A POTE-n létrejön a gyógyszerészképzést előkészítő ad hoc bizottság. Feladata a POTE Gyógyszerészképzés Szak pályázati anyagának előkészítése. A kijelölt feladatterv: beérkezett tanszéki anyagok értékelése, megbeszélések tanszékvezetőkkel; egységes pályázat szerkesztése; képzés indokainak megfogalmazása (érvek és ellenérvek); a Gyógyszertechológia Tanszék leendő vezetőjével kapcsolatos teendők. Felsorolt érvek: a Dunántúlon az egyetemi képzési rendszerből a gyógyszerész-szak hiányzik (sok a betöltetlen állás); növeli az iparvonást; esélyegyenlőséget biztosít a továbbtanuláshoz a Budapesttől és Szegedtől távol lakóknak; erősíti a pécsi egyetemi kutatóbázist (főleg a természettudományokat, különösen a kémiát és gyógyszerészeti tudományokat); hozzájárul a képzések közötti versenyhez. Felsorolt ellenérvek: nincs kellő tanszéki és gyógyszerész oktatói háttér, városra jellemző hagyomány; több tanszék létrehozása költséges; a valós szakemberigény nem jól számítható; kizárólag a POTE „túlélése” miatt fontos; nincs a térségnek ilyen irányú hagyománya (ipar, oktatás).

1998. március 25.

A POTE Egyetemi Tanácsa felé pályázati kérelem előterjesztése a gyógyszerész szak indítása érdekében, a pályázat benyújtásának támogatását kérve (aláírók: Szolcsányi János és Botz Lajos): a kar vezetése a pályázat elkészítésére ad hoc bizottságot jelöl ki (vezetője Szolcsányi János, tagjai Barthó Loránd, Botz Lajos, Kilár Ferenc, Ohmacht Róbert, Perjési Pál).

A gyógyszerterológiára nem sikerült minősített oktatót találni, de lehetségesnek látszott a Szegedi Orvostudományi Egyetem Gyógyszerterológiai Intézetének korábbi e. docensét, *Ugriné Hunyadvári Éva* kandidátust felkérni. Ígéretesnek mutatkozott *Blazics Gyula* vezető gyógyszerész (Pannonpharma Kft.) bekapcsolódása is.

1998. június 30.

Elkészül a szak indítására vonatkozó első kérelem: „POTE Gyógyszerésztudományi Szak akkreditációs beadvány – kérelem” (aláírók Szolcsányi János MTA lev. tagja, *Bellyei Árpád* rektor), amely felsorolja a képzés jellemzőit (egyetemi szintű alapképzési szak, tervezett indítás 1999. szeptember; 10 féléves, 45 tervezett fő, szakképesítés: gyógyszerészi oklevél, képzés összes óraszám: 4816, záróvizsga tárgya: általános gyógyszerészi ismeretek; részei: szakdolgozat, tesztvizsga, gyakorlati vizsga, elméleti vizsga gyógyszerhatástanból, gyógyszerterológiából, gyógyszerügyi szervezésből). Az akkreditációs beadvány és az indoklások összeállítását és elkészítését *Kilár Ferenc* és *Botz Lajos* koordinálja.

1999. első félév

A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság folyóiratában, a Gyógyszerészetben (Fórum rovatában) a gyógyszerészképző helyek prominens oktatói, *Stájer Géza* professzor (Szeged) és *Mezey Géza* professzor (Debrecen) véleményt nyilvánítanak a gyógyszerészi oktatóhelyek bővítéséről. *Stájer* „A gyógyszerészet diszkrét bája” c. írásában [Gyógyszerészet 43, 237 (1999)] a fő mozgató erőnek a magas képzési fejkvótát tartotta és felhívta a figyelmet arra, hogy a személyi és tárgyi feltételeknek bőven megfelelő budapesti és szegedi karokat leépülés fenyegeti. *Mezey* reagálva kollégája aggodalmaira [„Gondolatok...”, Gyógyszerészet, 43, 316, (1999)] kiemelte, hogy az 1996-tól, a Debreceni Orvostudományi Egyetem és a Kossuth Lajos Tudományegyetem által közösen indított gyógyszerész szakán teljes mértékig megfelelő a tudományos fokozattal rendelkező, gyógyszerész végzettségű oktatók száma. Kettőjük véle-

ményére *Botz Lajos* írt cikket [„Töprengés a gyógyszerészet diszkrét bájáról”, Gyógyszerészet 43, 370-371, (1999)], melyben hangsúlyozta, hogy a gyógyszerészképzés hazai területi eloszlása egyenetlen, a képzés fokozottabb gyógyszerész szakember vonzást vált ki a pécsi egyetemen, színesíti és gazdagítja a hazai képzést, mivel újabb gyógyszerészeti alkotóműhelyeket hoz létre, hozzájárul a hazai gyógyszerészeti intézetek közötti egészséges szakmai versenyhez, de főképpen a lehetséges együttműködéshez, erősebb szakmai érdekérvényesítéshez. Továbbá a szakember utánpótlás tekintetében, az egyre fontosabbá váló új gyógyszerészeti diszciplinákat is fokozottabb figyelemmel törekszik megjeleníteni a minőségi oktatási és a munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelően. Ebben a négy hazai képzőhelynek össze kell fogni.

1999. június 7.

A Magyar Akkreditációs Bizottság „Élettelen Természet- és Műszaki Tudományok” Kollégiumának Kémiai Szakbizottsága elutasítja a kérelmet. Tantárgyi aránytalanságokra hivatkozva növelendőnek tartja a klinikai tárgyak súlyát, átfedést észlel a gyógyszerkémia és gyógyszerészi kémia között, az oktatói háttér erősítését javasolja a gyógyszerészi kémia és a gyógyszerterológia tárgyakban. Hiányosnak tartja az infrastruktúrát (pl. nagyműszerek hiánya). Végül vitathatónak tartja a létrehozás időszerűségét.

1999. június 16.

Válaszként a „POTE Pályázatát Készítő Szakértői Munkacsoport” ellenérveket fogalmaz meg. Örvende-

3. fénykép: A „történelmi” képen balról jobbra: *Konrádné Abay-Nemes Éva* MGYT titkár, *Nyiredy Szabolcs* MGYT elnök, *Szolcsányi János* PAB elnök és *Erős István* az MGYT tudományos és továbbképzési alelnöke

tesnek tartja, hogy a kémiai alapokkal kapcsolatban nem fogalmazódott meg kifogás. Meglepőnek véli, hogy a kémiai szakbizottság döntően orvosi-klinikai-gyógyszerésztudományi tárgyak oktatási tematikájáról adott kritikai véleményét, hangsúlyozva az MTA Orvostudományi osztályának – *Magyar Kálmán* farmakológus akadémikus és *Rácz István* gyógyszerész professzor véleményére kialakított – állásfoglalását, miszerint a gyógyszerésztudomány kezdettől fogva az orvosi tudományok közé sorolható.

2000. január 31.

Az oktatási miniszter a szak indítását engedélyezi (Oktatási Közlöny XLIV. C2, F 301/890/99 számmal) a MAB pozitív határozata nyomán, amely döntést a válasz-ellenvéleményben leírt tények mérlegelése alapján hozta meg.

2000. szeptember

A pécsi gyógyszerészképzés elindítása: az I. évfolyam megkezdi tanulmányait a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának Gyógyszerésztudományi Szakán. (151 felvételizőből 31 az államilag finanszírozott helyre felvettek létszáma, 7 pedig a költségtérítésre.)

2004. április

Szolcsányi János, a szak vezetője visszatekint (Gyógyszerészi Hírlap – Portré, „A pécsi gyógyszerészképzés”) az alapítás küzdelmes éveire, a pécsi gyógyszerészképzés adottságaira és kifejti véleményét a képzés ígéretes jövőjéről.

2004. április 30.

A PTE ÁOK Gyógyszerésztudományi Szak „Időközi Akkreditációs Beadvány” formájában rögzíti, hogy a dékán 2004. január 22-én Szakvezetési Bizottságot hozott létre a szak operatív működtetésére (3-187/2004, aláírók: Szolcsányi János MTA r. tagja, Sümegi Balázs dékán, *Lénárd László* MTA lev. tagja, rektor). A szak vezetője: Szolcsányi János, titkár: *Kutas László*, tagok: *Barthó Loránd*, *Botz Lajos*, *Dévay Attila*, *Perjési Pál*, *Szabó László Gy.* A beadvány első ízben rögzíti, hogy a szak „Gyógyszertudományi” akkreditált doktori iskolával rendelkezik.

2005. március 10.

A Pécsi Tudományegyetem Szenátusa címzetes egyetemi tanári címet adományoz *Nyiredy Szabolcsnak*, a Gyógynövény Kutató Intézet Rt. elnökgazgatójának. A 2004-ben akadémikussá választott, nemzetközileg elismert kutatót, az elválasztástechnika és a rétegkromatográfia egyik nemzetközileg is elismert vezetője Szolcsányi János szakvezető kezdeményezésére terveztük bevonni a gyógyszerészképzésbe.

4. fénykép: Prof. Szolcsányi János a PTE ÁOK Gyógyszerész Szak vezetője ünnepi beszédét tartja. Első sorban balról jobbra: prof. Wittmann István oktatási dékánhelyettes, prof. Szolcsányi János, prof. Szabó Gyula a fogorvosi kar dékánja, második sorban: prof. Szabó László Gyula (TTK), Mess Béla emeritus professzor, prof. Szeberényi József, Botz Lajos és Perjési Pál

5. fénykép: Prof. Szolcsányi János a szak vezetője és prof. Sümegi Balázs a PTE ÁOK dékánja átadja a gyógyszerészdiplomát Jászberényi Orsolya számára

6. fénykép: A PTE ÁOK vezető oktatóinak „egy része” (balról jobbra) a tanévzárón: prof. Kollár László (TTK), prof. Barthó Loránd, Dévay Attila, prof. Szolcsányi János, Botz Lajos, Perjési Pál, prof. Nagy Géza (TTK)

Ennek jele volt az is, hogy az MGYT elnökségének döntése értelmében március 4-én Pécsen, a PAB székházában volt a Társaság elnökségi ülése. Ezen Szolcsányi János, akkor a PAB elnöke volt a házigazda. Sajnos, Nyiredy akadémikus 2006-ban bekövetkezett korai halála miatt a terv nem valósulhatott meg (**3. fénykép**).

2005. március 20.

Elkészül a Gyógyszerész Szak önértékelése a Magyar Akkreditációs Bizottság Párhuzamos Akkreditációs Eljárásához (alírók: Perjési Pál felelős, Szolcsányi János szakvezető, Sümegi Balázs dékán).

2005. július 1.

A 2000. szeptemberben kezdő, első évfolyam tanévzárója (PTE ÁOK aula) (**4., 5. és 6. fénykép**).

2006. február

A MAB akkreditációs jelentés – gyógyszerészképzés párhuzamos értékelése (a MAB 2006/2/II/1/3. sz. határozata) szerint „Az intézményi önértékelések, valamint a látogatások alkalmával tapasztaltak alapján megállapítást nyert, hogy az egyetemi szintű gyógyszerésztudományi alapképzés a Gyógyszertudományok tudományági Doktori Iskolákban folyó doktori (PhD) képzés mind a négy vizsgált képzőhelyen (Debreceni Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Semmelweis Egyetem, valamint a Szegedi Tudományegyetem) akkreditálható”. Az akkreditáció érvényessége 8 év, az érvényesség határideje: 2014. február 28. A Látogató Bizottság elnöke: *Gyéresi Árpád* e. tanár (Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem), tagjai: *Blaskó György* DSc (DE-OEC, Sanofi-Aventis), *Botz Lajos* e. docens (PTE-ÁOK), *Hohmann Judit* e. tanár (SZTE-GYTK), *Marton Sylvia* e. tanár (SE-GYTK), hallgatói képviselők: *Pallagi Edina* doktorandusz (SZTE-GYTK), *Patyi Gergő* III. évf. gyógyszerészhallgató (SE-GYTK). A határozat 2. és 3. alpontja a pécsi oktatásra vonatkozóan kinyilvánítja, hogy a gyógyszerhatástan, farmakológia-toxicológia, klinikai gyógyszerészet, ipari gyógyszer-technológia, gyógyszer-gazdaságtan irányába történő szakosodást a hallgatók megkezdhetik a graduális képzés keretében, amely majd a posztgraduális képzési rendszerben teljesebben ki. Az értékelés végül leszögezi, hogy a képzés farmakológia-toxicológia és egészség-gazdaságtan szakterületeken törekszik fokozottabb szerepvállalásra. A MAB összegezve megállapítja: „A pécsi gyógyszerészképzés minden vonatkozásban megfelel a képzéssel szemben támasztott szakmai követelményeknek. A jelentős számú, tudományos minősítéssel rendelkező oktató tevékenysége az alapja és biztosítéka annak, hogy európai összehasonlításban is kiváló felkészültségű gyógyszerészeket képezzenek.”

2008. január 30.

Szolcsányi János szakvezető összefoglalja az önálló karrá váláshoz szükséges szorosan vett, hivatalos lépéseket és az ezen túlmutató feladatokat. Utóbbiak között szerepel a gyógyszervegyész szakképzés esetleges elindítása (felelős: *Sár Cecilia* e. docens, Szerves és Gyógyszerkémiai Intézet, prof. *Kilár Ferenc*, Bioanalitikai Intézet), gyógyszerész-asszisztens és –szakasszisztens képzés elindítása (felelős: *Dévay Attila* és *Molnár Péter*), továbbá a német és/vagy angol nyelvű képzés elindítása (felelős: *Molnár Péter* és *Perjési Pál*). A legfontosabb cél a szakgyógyszerészképzés lebonyolítása, a költségtérítéses szakgyógyszerészképzés megszervezése.

2010

Elindul az angol nyelvű gyógyszerészképzés, további sajtót bevételek biztosítva.

2012. július

Elkészül a PTE ÁOK szakgyógyszerész-képzés önértékelés (2008-2011).

2013. április 8.

Az önértékelés nyomán az Egészségügyi Engedélyezési és Közigazgatási Hivatal elnöke határozatot ad ki, miszerint a PTE ÁOK-át alap szakképzések tekintetében megfelelő szakképző helyé minősíti. (Ennek következménye például, hogy már kari struktúrában, 2015-ben 18 fő tett szakvizsgát: farmakognózia-farmakoterápia; gyógyszer-tár-üzemeltetés, -vezetés; gyógyszerészeti gondozás; kórházi-klinikai szakgyógyszerészet; gyógyszer-technológia; klinikai-laboratóriumi gyógyszerészet. 2016-ban 16 fő szakvizsgázott: toxikológia; onkológiai gyógyszerészet; infektológiai gyógyszerészet; gyógyszer-információ és terápiás tanácsadás; parenterális gyógyszerelés; pediátriai gyógyszerészet; gyógyszerészeti gondozás. Továbbá már sor került aktuális gyógyszerész-továbbképzésekre és kötelező, szinten tartó továbbképzésekre.)

2013. december

A szak beadványt nyújt be gyógyszerésztudományi kar létesítésére.

2014. október 31.

Párhuzamos akkreditációs eljárás, önértékelő beadvány (egységes, osztatlan képzés önértékelése) alapján a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság határozatban (2014/9/X/2/2. sz.) akkreditálja a gyógyszerész osztatlan mesterképzést, amelyet hatályosnak nyilvánít magyar nyelvű képzésre 2019. december 31-ig. (A 2010-ben induló angol nyelvű képzés ilyen jellegű akkreditációjára csak később kerül sor.) Kiemeli, hogy a tovább fejlődést a kari szerveződés segítené elő. A Bizottság a négy hazai képzőhelyre vonatkozó-

an megállapítja: „*Sok tényező arra utal, hogy a gyógyszerészképzés alapjait át kell hangolni, nagyobb mértékben kell a hatástanra, terápiás ismeretekre, gyógyszerészi gondozásra, valamint a biotechnológiára és a biofarmáciára koncentrálni már az alapozó és a szakmai tárgyak egymás közötti arányának meghatározásakor is. Szükséges, hogy a képzésben kellő súllyal és megfelelő tartalommal legyenek jelen a vállalkozási ismeretek, menedzsment, marketing, egészségügyi ellátások gazdasági kérdései (finanszírozás stb.), farmakoökonomia, kommunikációs ismeretek, mert a jelen gyógyszerészeinek ilyen tudásra is szükségük van, ha a megváltozott gazdasági környezetben boldogulni kívánnak.*”

2014

Az Általános Orvostudományi Kar kiadásában 19 szerző közreműködésével megjelenik a „Dél-Dunántúl neves gyógyszerészei” monográfia (felelős kiadó: Miseta Attila dékán, szerkesztő: Lárencz László és Szabó László Gy., technikai szerkesztő: Kerese György). A könyv felöleli azoknak a gyógyszerészeknek az életútját és munkásságát, akik nélkül aligha kerülhetett volna sor a szak, majd a kar megalapítására (Abay Nemes Gyula, Auber László, Baranyai Aurél, Bari Zsigmond, Brantner Antal, Cholnoky László, Dávid M. Ferenc, Fridrich Sándor, Gara István, Geiger Kálmán, Jobst Kázmér, Kenderes János, Kerbolt Kornél, Kerese István, Koritsánszky Ottó, Kóczyán Géza, Miseta János, Mozsonyi Sándor, Nendtvich Tamás, Pillich család, Rácz Gábor, Répay Lajos, Rippl-Rónai József, Salamon Béla, Szabolcs (Pichler) József, Vondra Antal). Lárencz László július 31-én bekövetkezett elhunytja nem jelenti a történeti kutatások megszűnését. Emlékét őrizve állandó kiállítás létesítésére és kéziratárának tárolására alkalmas szekrények elhelyezésére kerül sor a Gyógyszerészeti Intézetben. A 2013-ban megalakult gyógyszerésztörténeti csoport az ő nevét felvéve ma is aktívan működik.

2015. december 17.

A PTE Szenátusa elfogadja az önálló kar Szervezeti és Működési Szabályzatát.

2016. január 1-től

A pécsi gyógyszerészképzés kari keretek között folytatódik.

Eddig tartott a szak alapításának és indulásának története. A jelenkor fontos fejleményeinek, a kar fejlődésének krónikája újabb, összegző tanulmány témája lehet.

A szak történetében külön kiemelésre érdemes, hogy az országos akkreditációs bizottság határozata-

it figyelembe véve, továbbá a hazai társegyetemek javító szándékú javaslatait megfontolva, évről évre egyre pontosabb oktatási terv készült. Már a szak működésének kezdetén Szolcsányi János szakvezetőnek sikerült megnyernie a gyógyszertechnológus Dévay Attilát, hogy vállalja el a Gyógyszer-technológiai Intézet megszervezését és vezetését. Dévay Attila – országos kapcsolata révén – szinte a semmiből teremtette meg az oktatás tárgyi és személyi feltételeit. A legfontosabb gyógyszerészi szaktárgyak közül – szerencsére – a farmakológia adott volt, sőt a hatástan mélyreható ismerete maradt a szak, ill. kar fő oktatási profilja. Az alapító oktatók (farmakológia: Szolcsányi János, Barthó Loránd; gyógyszerészi kémia: Perjési Pál; gyógyszerügyi ismeretek: Botz Lajos; gyógyszertechnológia (később biofarmaciai szakterülettel bővülve): Dévay Attila; farmakognózia: Szabó László Gy.) kezdettől fogva azt az álláspontot alakították ki, hogy az orvossal csak a farmakológia legmagasabb szintű ismeretével rendelkező gyógyszerész lehet egyenrangú szakember. A gyógyszerhatástan oktatói a nemzetközileg elismert kapszaicin-kutatás és a hozzá kapcsolódó molekuláris farmakobiológiai kutatás művelőiből kerültek ki. E területhez csatlakoztak a későbbiek folyamán a gyógyszerészi biológia, a gyógyszerészi toxikológia és a gyógyszerészi biotechnológia oktatását végző tanszékek.

Az oktatásban az orvosi kar nagyhírű intézetei, egységei (pl. laboratóriumi medicina, élettani, kórélet-tani, biokémiai, mikrobiológiai, szerves kémiai) is nélkülözhetetlenek. Ezek az Általános Orvostudományi Kar elméleti tömbjében helyezkednek el, akárcsak a Farmakológiai és Farmakoterápiái Intézet, továbbá a Klinikai Központhoz szervezetenként kapcsolódó Egyetemi Gyógyszertár.

A gyógyszerészkutatásban szereplő intézetek és tanszékek nagyobb része a Rókus utcai épületek egyikében (északi végén) található. 2018-ban befejeződött a homlokzat felújítása, mivel korábban az épület a felsőfokú vegyipari gépészeti technikum idejében erősen lekopott. Még korábban az épület a pécsi lak-tanyák egyikeként funkcionált. A jelenlegi épület udvarán található Melius Gyógynövény Kert a Farmakognóziai Intézet kezelésében áll. Itt található az a tujafa és örökmécses is, ami a tragikusan elhunyt Dékány Miklós gyógyszerészhallgató emlékére létesült.

Összefoglalás

Sajátos botanikai, kémiai és gyógyszerészeti hagyományok és adottságok tették lehetővé, hogy a Pécsi Tudományegyetem orvosi fakultásán belül 2000-ben megalakulhatott a gyógyszerész szak, ami sikeres akkreditálás nyomán 2016-ban önálló gyógyszerész-tu-

dományi karként folytatja tevékenységét. A szak alapításának és kibontakozásának itt közölt rövid krónikája hozzájárulhat az magyar gyógyszerészképzés történeti értékeléséhez.

Köszönet

Szolcsányi János akadémikusnak és Fittler András dékánhelyettesnek köszönjük a gondos észrevételeket és kiegészítéseket.

Botz, L. and Szabó, L. Gy.: *The Beginning of Pharmacy Teaching at the University of Pécs*

Talent and tradition in botany, chemistry and pharmaceuticals are those benefits that made possible the formation of Pharmaceutical Department integrated in Medical School in 2000. Following accreditation in 2016, it gained independence and became Faculty of Pharmacy. This short chronicle of founding can contribute to the historical evaluation of Hungarian pharmacy teaching.

PTE Gyógyszerésztudományi Kar Pécs, Rókus u. 2. - 7624

Gyógyszer engedélyez(tet)és napjainkban

Hiánypótló szakkönyv született az MGYT kiadásában, a Gyógyszerészet szerkesztőségének gondozásában és a Richter Gedeon Nyrt. támogatásával. A 21 fejezetből álló könyv, melyet 26 szerző jegyez, széleskörű és naprakész ismereteket nyújt a gyógyszerek forgalomba hozatali engedélyezésének szerteágazó területéről. Szakmai alapul szolgál a szakvizgárákészülő gyógyszerészeknek és ajánlható minden, a terület iránt érdeklődő kollégának.

Laszlovszky István – Pálfi Goóts Herta: GYÓGYSZER ENGEDÉLYEZ(TET)ÉS napjainkban • Kiadja: MGYT
Felelős kiadó: Prof. Szőkő Éva • Ár: 6500 Ft + áfa (5% = 325 Ft) • Postaköltség: 1215 Ft (ajánlva)

Megrendelés

Alulírott, megrendelem a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaságtól **Laszlovszky István – Pálfi Goóts Herta: Gyógyszer engedélyez(tet)és napjainkban** c. szakkönyvet (melynek ára 6 500 Ft +5% áfa + postaköltség) ... pld-ban.

A könyvet a megrendelt példányszámban az alábbi névre és címre kérem postázni:

.....
Számlázási név és cím:
.....

Dátum: 2015.hó ...nap

A megrendelést a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság (1085 Bp. Gyulai Pál u. 16.) címére postán, e-mailben: tagdij@mgyt.hu vagy a (06-1) 266-9433 fax számra kérjük visszaküldeni.

.....
alírás